

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ו - אולי

בלבבי משכן אבנה

אולי

אולי דקדושה - 'אולי כן' ו'אולי לא' המצורפים ואולי כפשוטו - ספק דעמלך

אולי, אולי הוא שם תואר בלשון הקודש לדבר שבאים לתאר אותו שיש בו שני צדדים, אולי כן, ואולי כן, וכמובן, בפרטי הבריאה ישנם הרבה דברים שיכול לחול בהם ה - אולי כן, ואולי כן. ובעומק זה קיים בכל דבר, "זה לעומת זה עשה האלקים" שבכל דבר קיים ב' צדדים זה לעומת זה.

ובשורש, ובעיקר בשורש ראשית הבריאה - "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון", מכיון ש"איסתכל באורייתא וברא עלמא", לכן בתורה הקדושה יש בה אופן של אולי כן ואולי כן, אולי לא, ואולי לא, והרי יש את לשון חז"ל הידוע "אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד פעמים", ונאמרו על זה ביאורים רבים בדברי רבותינו, מהו הערך של מנין מאה ואחד פעמים בדווקא. ובפנים אחד לדבר, כשמצרפים את התיבות כן לא, יחד, זהו הגימטריא של 101, כלומר השונה פרקו מאה ואחד פעמים, עניינו, שבכל דבר הוא רואה את ה"אולי" שבו, את ה"אולי כן" שבו ואת ה"אולי לא" שבו, וכשהוא שונה את פרקו באופן הזה שהוא רואה כל דבר בשתי צדדיו זהו ה"שונה פרקו" שהוא שונה את הדבר עוד פעם, הוא שונה עליו מהאופן של ה"אולי כן" שבדבר ומהאופן של ה"אולי לא" שבדבר. זהו "ראש השנה" מלשון "שונה פרקו", "שונה פרקו" היינו ששונה את הדבר משתי הצדדים, הוא שונה אותו כל פעם מכיוון שונה, ובאופן הזה הוא שונה על הדבר¹.

וכשה הצטייר בראשית הדבר באורייתא, זהו מאמרו יתברך שמו "אנכי ולא יהיה לך" וכמו שאומרים חז"ל אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע" והיינו שמתגלה כאן הדבר והיפוכו בבת אחת, אבל כשנפלו מכח חטא העגל כמו אומרים רבותינו, שהשורש של הקלקול היה מכח שנעשה ההפרדה בכח הצירוף של ה"אולי כן" ו"אולי לא" שצירופם גם יחד זהו ה"שונה פרקו מאה ואחד פעמים", ונעשה "אולי" כפשוטו, של ספק שזהו קליפת עמלק שהוא בגימטריא ספק, אולי כן ואולי כן, אבל באופן שכל צד עומד לעצמו, זה נפילה של חטא.

גילוי הצירוף של דבר והיפוכו ב"תורתך שעשועי"

וכשהגיע ההארה של תיקון חטא העגל, בחודש אלול ולאחר מכן תשרי בארבעים יום שעלה משה להר, זה הגילוי של אלול שנקרא אלול מלשון אולי, ובשורש שלו באורייתא זהו הגילוי של דבר והיפוכו של "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי", "שעשועי" עניינו שמתנועעים פעם לצד הזה ופעם לצד השני וחוזר חלילה, זהו צורה של שעשועים, וזה הכונה "לולי תורתך שעשועי" שזהו תורת השעשועים כשמצרפים את הדבר והיפוכו, אבל כשהשעשועים האלו

¹ [וכמו שיחבאר לקמן היכן מתגלה הדבר בראש השנה].

נופלים למטה זה הופך להיות אותיות עשו שבתוך השעשוע, נעשה הנפילה שמכח תולדותיו של עשיו שזהו קליפת עמלק - ספק, אולי כך לעצמו, ואולי כך לעצמו.

וכמו שהוזכר, ההארה של התיקון היא האלול שהוא מלשון אולי.

ובדקות יותר, הרי כמו שאומרת הגמ' בתחילת מס' ע"ז, קודם מתן תורה הקב"ה חזר על כל האומות כולם לשאול אם הם רוצים לקבל את התורה והאומות שאלו 'מה כתיב בה' וכו' ולא רצו לקבלה, ואז הקב"ה חוזר לתת את התורה לישראל, וגם את עם ישראל, הקב"ה שאל אם הם רוצים לקבל את התורה, וא"כ מתגלה כאן ב' צדדים שאולי הם יקבלו את התורה ואולי הם לא יקבלו את התורה, זה ה"אולי" שמתגלה בשורש קבלת התורה, וכשנופלים בחטא העגל, מגלים שב"כפה עליהם הר כגיגית" יש "מודעא רבא לאורייתא", ואז חוזר ומתגלה ה"אולי" שהיה מעיקרא שאולי הם לא יקבלו את התורה, ועל ידי כן נעשה הנפילה של החטא ע"י כך שבעצם הקבלת התורה התגלה האפשרות של ה"אולי", זה גופא נקודת ההפקעה של הקבלת התורה.

ב"כפה עליהם הר כגיגית" מתגלה ה"מוכרח" שבדבר וה"מודעא רבא לאורייתא", וכשנעשה ה"אולי כן ואולי לא" זה כבר שורש נקודת הנפילה.

והארת התיקון מתחילה בשלושים יום או כ"ט ימים, אבל בכללות, בחודש אלול, ואז מגיע ראש השנה שממשיך את ההארה של אלול שהוא תיקון ה"אולי" כמו שהוזכר, והארת ראש השנה באה לברר את אותם שני צדדים של מציאות ה"אולי".

ודבר זה מתפרס על כל ערכו של יום ראש השנה וניתן לזה כמה וכמה דוגמאות בעזר השם ב' הימים של ראש השנה - תפיסה של שני ראשים.

יש גמרא ידועה שדנה על בכור שנולד עם שני ראשים, והיינו שמצד סדר הבריאה כפשוטו, צריך שיהיה רק ראש אחד, זה טבע היצירה, אבל יש שורש שיש שני ראשים, זהו השורש של ראש השנה שהפך להיות מציאות של שני ראשים שאלו הם שני ימי ראש השנה, ושורש הדבר הוא באדם וחווה שלחד מ"ד בגמ' הם נבראו דו פרצופין, כלומר, שהם היו שני ראשים, זה הגילוי של שני ימי ראש השנה.

והגדרת שני ראשים הללו היא, אולי צד אחד ואולי צד שני, כלומר, שבראש עצמו שהוא השורש וההתחלה מתגלה ה"אולי", זהו התפיסה שנקראת שני ראשים, ומכאן ואילך יש "אולי" שמתגלה בהתפשטות בבחינת ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים" שזה בנקודת ההתפשטות שזה הגילוי של ה"ארבעה ראשי שנים" שישנם שהם הענפים, אבל גם בנקודת השורש עצמו מתגלה ה"אולי" שזה העומק שראש השנה ביסודו הוא יום אחד והוא הופך להיות שני ימים, שני ימים שיסודם ומהותם היא ממקור התפיסה שנקראת "אולי" בעצם נקודת הראש, בעצם נקודת השורש.

צירוף הראיה שמצידו ית' עם השמיעה שמצידנו שמתגלה בר"ה

וביתר דיוק, ההגדרה היא - במעמד הר סיני התגלו כל שתי צדדים כדבר אחד, וזה התגלה בצירוף של "רואים את הקולות" שהם רואים את הנשמע וכן שומעים את הנראה כדברי חז"ל והיינו שמתגלה האחדות שבשתי הראשים שהם הראיה והשמיעה, -בראש האדם יש חושים של ראיה, שמיעה, ריח ודיבור, ושני החושים העליונים כהגדרה כוללת, הם הראיה והשמיעה,

כלומר – הראיה היא הראשונה והשורש, ומהראיה שהיתה אחד נעשה התפרטות של שני חושים, ראיה ושמיעה, ובמתן תורה מתגלה ששני החושים הם אינם נבדלים, זה הגילוי של "רואים את הקולות".

ולפי"ז להבין ברור, יש בראש השנה, כביכול, את ה"מצידו יתברך", ויש את ה"מצידו". מצדו יתברך שמו, "אתה זוכר את כל המפעל וגם כל היצור לא נכחד ממך אין דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך", כלומר, מתגלה ש"עיני ה' משוטטות בכל" זהו מצידו יתברך, שהוא דן את כל העולם כולו, זהו "עיני ה' משוטטות בכל". ויש את העבודה מצידו שזהו המצוה דאורייתא שיש לכלל ישראל, "קדשנו במצוותיו וציונו לשמוע קול שופר".

מצידו, כביכול הגילוי של ראש השנה הוא הראיה, שעניו משוטטות בכל, זה הכח של הדין. ומצידו העבודה של ראש השנה היא "לשמוע קול שופר" שזה כח של שמיעה, אזנים. זהו הראשי תיבות של ראש, ראיה - שמיעה - אחד זהו "ראש השנה", יש את ה"מצידו" ויש את ה"מצידו" אם חיים בתפיסת ההבדלה של הדבר, אז ה"מצידו" של הראיה וה"מצידו של השמיעה הם נבדלים מהדדי, אבל כשמצרפים את הדברים, זהו ראיה שמיעה אחד. והרי מבואר בגמ' שצורת העבודה בפועל בראש השנה, הוא לא לישון ביום של ראש השנה, כלומר – שאדם שישן בראש השנה מגלה תפיסה של שמיעה בלי תפיסה של ראיה, שזה הרימה שמתגלה בשינה כמו שמבואר בגמ' שהסיבה שסומא מותר באשתו, וכן בכל אדם הסיבה שהם מותרים בנשותיהם בלילה מכח "טביעות עינא דקלא". ולפי"ז, מי שישן ביום של ראש השנה הוא מדבק את עצמו במדרגה של ה"לשמוע" בלבד בלי ההתדבקות בכח העליון של הראיה, הוא מפיל את הראיה למדרגה של שמיעה שזהו "טביעות עינא דקלא", ודייקא "טביעות עינא דקלא" שה"טביעות עינא" נופל לתתא למדרגת שמיעה. אבל מי שאינו ישן בראש השנה, הוא מצרף את מציאות השמיעה למציאות הראיה. זהו "עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם" כמו שאומר הרמב"ם על קול השופר. זהו קול השופר שמוציא את האדם ממצב של שינה ומחזיר אותו בחזרה למצב של "עינא פקחא", זה עומק המדרגה של "ראש" כמו שהוזכר, שזה ראשי תיבות ראיה שמיעה אחד, שהם מצורפים יחד אהדדי.

מדרגת הצדיקים שנכתבים בעין טובה לעומת הרשעים שמתים מנח צרות עין

ולהבין ברור, אם נעשה בתוך הראיה מציאות של הבדלה לשנים, מתגלה שהראיה עצמה ג"כ נחלקת לשני חלקים, כל "ראש השנה" הוא בבחינת ה"ראש" והחוש הראשון שמתגלה בראש הוא העינים שזה כח הראיה, ובעיניים יש עין ימין ועין שמאל, הראיה נחלקת לשני עיניים.

וברור ופשוט הדבר, הרי צדיקים ורשעים הם אלו שנכתבין ונחתמין בראש השנה ורק בינונים תלויים ועומדים עד יום הכיפורים, זהו עומק נקודת הדבר שמתגלה "מן המיצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה", מיצר זה הצר, צדיקים - רשעים שדנים אותם בראש השנה, ואם הבינוני זוכה, אז "ענני במרחב" הוא ג"כ זוכה לחזור בחזרה ולהתכלל במדרגת

הצדיקים, וזהו "מן המיצר קראתי יה" שלאחר מכן מגיע ה"ענני במרחב יה" גם אצל הבינוני. ומכל מקום, ראש השנה הוא במדרגת ה"מיצר" - הצר, צדיקים ורשעים. והיינו, שצדיקים זהו העין טובה שזהו אחד מהג' דברים שנאמר במשנה באבות על מי שיש בו אותם שהוא מתלמידיו של אברהם אבינו, ורשעים זהו צרות עין, ופשוט וברור הדבר, צדיק שנכתב ונחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום, הוא נחתם בעין טובה כלומר שמכח העין טובה הוא נחתם, ורשע שרחמנא ליצלן לאלתר למיתה, המיתה שלו הוא מכח הצרות עין. ומבואר בגמ' שלחד מ"ד - מחלוקת רב ושמואל - צ"ט אנשים מתוך מאה מתים בעין רעה ואחד מהמאה בשאר המיתות שבעולם, ה- צ"ט כלומר, זהו שורש המיתה שמתגלה שהיא זו ששולטת כמעט בכולם - זהו הרשע שנחתם מכח העין רעה שמתגלה ומכח כך יש לו מציאות של כתיבה למיתה.

וא"כ, השורש של ראש השנה שהופך להיות, אולי כך, ואולי כך, אולי הוא יחתם לחיים ואולי הוא יחתם למיתה, שזה ה"אולי" שמתגלה בראש השנה - כשזה נעשה מצד נקודת ה"אולי" של הספק, ממקום ד"פירודא", יש ספק אם יתגלה העין טובה או יתגלה העין רעה, ולפי"ז מה תהיה החתימה כמו שנתבאר.

שיתוף עמו מידת הרחמים' - צירוף ב' ה'אולי' בבחינת לולאה

אבל מכח מדרגת שופר "שפרו מעשיכם" "לשמוע קול שופר", הקול נעשה קל והוא עולה ללעילא, והוא מצטרף למדרגת הראיה, ומכח כך כדברי חז"ל, הקב"ה נעתק מכסא דין לכסא רחמים, ובהבנה הפשוטה, מה שהוא נעתק מכסא דין לכסא רחמים, היינו, משום שקודם לכן הוא היה בכסא דין ולאחר מכן הוא נעתק מכסא אחד לכסא השני שהוא כסא של רחמים.

אבל בעומק יותר ההגדרה היא ברורה, שהרי כדברי חז"ל הידועים שבראשית ימי עולם "עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, עמד ושיתף עמו מידת רחמים", - והרי לא נאמר בלשון חז"ל ראה שאין העולם מתקיים, הניח וגנן את מידת הדין, ועבר להנהיג את העולם במידת רחמים, אלא דקדוק לשון חז"ל: "עמד ושיתף עמו מידת הרחמים" שנעשה שיתוף של מידת הרחמים ומידת הדין.

ובכל ראש השנה חוזר ומאיר הראשית שהיא החכמה, "ראשית חכמה" שההארה הזו מתחילה בראש השנה, ואז מתגלה ה"בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין", זהו ה"יושב על כסא דין", זה לא ישיבה שהתחדש בו ביום אלא זוהי המחשבה הקדומה הראשונה שממנה נברא העולם, ובראש השנה שהוא "היום הרת עולם" חוזר ומאיר אותה תפיסה של "עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין".

"ראה שאין העולם מתקיים, עמד ושיתף עמו מידת רחמים", ובכל ראש השנה, ה"שיתף עמו מידת הרחמים" נעשה מכח השופר שמעורר את הרחמים שמכח כך "ראה שאין העולם מתקיים" ועי"כ הוא נעקר מכסא דין לכסא רחמים, כלומר שכסא דין וכסא רחמים מצטרפים יחד אהדדי, זהו ה"נעקר מכסא דין לכסא רחמים", זה לא "נעקר" כפשוטו שהוא עקר את עצמו ממקום של כסא דין, אלא שנצטרף מציאות הדין למציאות הרחמים,

ובצירופם יחד אהדדי נעשה עומק קיום העולם, מעין מה שהיה בשורש הבריאה הצירוף ושיתוף של מידת הרחמים כמו שנתבאר.

וא"כ, כאשר מידת הדין מצטרפת למידת הרחמים, אין "אולי" רחמים ו"אולי" דין, אלא ה"אולי" הופך להיות "לולאה" שמצרפת את שתיהם אהדדי, מידת הרחמים משותפת ומחוברת למדת הדין, זהו גדר מה שהקב"ה דן את העולם ובפרטות את ישראל מכח השופר במידת הרחמים, שמצורפים ומחוברים יחד אהדדי מידת הדין ומידת הרחמים.

עומק ה"בינונים תלויים ועומדים" שמכח צירוף הרחמים לדין

ולפי"ז, להבין ברור מאד, הרי כמו שאומרת הגמ' שמידת "ארך אפים" היינו "מאריך אפיה", ולאחר מכן אם לא שבים בתשובה, אז גם "גבי דיליה", וא"כ מידת "ארך אפיים" יוצר הארכה לדבר, ולפי"ז ברור הדבר, הרי הצדיקים שנכתבים ונחתמים לאלתר יש להם גזר דין מיד אבל הבינונים שהם תלויים ועומדים בעשרה ימים הללו, מאיזה כח ממתנים להם שהם תלויים ועומדים? ברור, זה גופא המידה הנקראת "ארך אפיים" שהקב"ה "מאריך אפיה", שיעור ההארכה של ה"מאריך אפיה" הוא בעשרה ימים הללו שמראש השנה עד יום הכיפורים, זהו שיעור ה"מאריך אפיה".

אבל שורש הגילוי שמתגלה בראש השנה המידה של ה"מאריך אפיה", הוא מכח ה"עוקר מכסא דין לכסא רחמים", וכמו שנתבאר שכוונת הדבר הוא בגדר "ראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף עמו" שנעשית מציאות של שיתוף, ואז מתעורר מידת הרחמים ומצטרפת עם מידת הדין, זהו עומק ה"מאריך אפיה" כמו שמאריך הרמח"ל במסילת ישרים שמבאר מדוע מידת הדין אינה לוקה ע"י מידת הרחמים, משום שהרחמים רק מאריכים לגבות את הדין לבסוף.

נמצא, שכל כוחם של בינונים שיש להם הארה של "תלויים ועומדים" י' ימים, מכח מה יש הארה שהם תלויים ועומדים? מה עורר את השורש לידי כך שיהיה אפשרות של "תלויים ועומדים"? רק מכח עומק ההארה הזו של הצדיקים שלקחו את שתי הצדדים הללו של מידת הרחמים ומידת הדין, וחיברו אותם יחד, מכח כך נעשה הכח של הבינונים להיות תלויים ועומדים.

זה פשוט וברור, זה כחו של הבינוני שנקרא **בינוני** מלשון **בין** - **לבין**, כח התיקון של הבינוני שמתגלה הוא מהארת הצדיק שחזר וצירף את שתיהם גם יחד, ומה שבתחילת הדין התגלה ה"אולי" צדיק, ו"אולי" רשע, שכל "אולי" עומד כמציאות לעצמו, מכח מדריגת הצדיקים נעשה "שיתף עמו מידת רחמים" וזה הופך להיות "לולאות" כמו שהוזכר, זהו ה"תלויים ועומדים", הרי כשבאים לתלות דבר תולים אותו על גבי לולאות - זה ה"בינונים תלויים ועומדים" שהלולאות של צירוף הרחמים והדין הופך להיות הכח שעל גביהם הבינונים תלויים עשרה ימים כמו שהוזכר.

וא"כ, שורש הכח המתגלה בראש השנה הוא, שמה שמתגלה כמציאות נבדלת של שנים שעומדים כל אחד כמציאות לעצמו, בעומק של ראש השנה צריך לחזור ולגלות את ה"ראש" האחד, ראייה ושמיעה שמצטרפים למציאות של אחד בשורשם.

כאשר נחלק הדבר, מתגלה הבפעל שראש השנה הופך להיות שני ימים, ליום ראשון ויום שני, וברור הדבר, יום ראשון הוא בבחינת "היום הרת עולם", ראשית ימות עולם וביום שני של ראש השנה מושרשת התפיסה שנקראת שנה שכל שנה הרי היא מלשון שני, מלשון דבר שחוזר ונשנה. וא"כ, יום ראשון של ר"ה הוא מעין הראשית שהיה בימות עולם, אבל יום שני הוא כאשר מתחדש מציאות של שנים, מציאות של שנה שחוזרת ונשנית להתווסף על השנה שעברה, מכח כך חלה המציאות של היום השני.

ומצד כך מדריגת צדיקים שנידונים ביום הראשון כדברי חז"ל הידועים, מה כוונת הדבר במה שהם נידונים ביום הראשון - כי מי שנמצא במדריגה שאצלו אין את ה"אולי כך" ו"אולי כך". אלא אצלו הדברים הם באופן של לולאות שמחברים יחד אהדדי, הוא זה שנמצא במדריגת היום הראשון.

אבל מי שנמצא למטה מכך, שהתפיסה שלו היא באופן שקיים אולי כך ואולי כך, התפיסה הזו היא גופא נקראת היום השני, היא הופכת להיות שנה מלשון שני שמתגלה מכח מציאות של שניים, כי אצלו הדברים נתפרטו ועומדים כב' אפשרויות של שתי צדדים.

עומק הגילוי בר"ה שה"מהם אומרים אל יברא" מודים ש"יברא"

לפי"ז, עומק הגילוי שמאיר בהארה של יום ראשון של ראש השנה הוא לחזור ולצרף כל דבר שנבדל להיות כמציאות של שנים, שיחזור ויצטרף, ושורש הדברים הוא ברור, הרי ראש השנה הוא לא יום בריאת העולם אלא יום בריאת האדם, וביום בריאת האדם נאמר "ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמינו כדמותינו" ואומרים חז"ל כמו שמביא רש"י כידוע "נעשה אדם, שנתייעץ עם המלאכים מהם אומרים יברא ומהם אומרים אל יברא".

ופשוט וברור כמו שכבר הוזכר, מי שנחתם לחיים טובים ולשלום בראש השנה זהו מכח ההארה של "מהם אומרים יברא", ומי שנחתם חס ושלום לאלתר למיתה זהו מכח אלו שאומרים "אל יברא".

והיינו שבראש השנה חוזר ומאיר בכל פעם ה"נעשה אדם", ה"נתייעץ עם המלאכים" וזהו ה"מלאכים ייחפזון וחיל ורעדה יאחזון" שמתגלה בראש השנה מכח ה"נתייעץ עם המלאכים" שמהם אומרים יברא ומהם אומרים אל יברא,

וכפשוטו כפי שהוזכר השתא, מה שאצל הצדיק הוא נכתב ונחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום זהו מכח המלאכים שאומרים יברא, אבל בעומק יותר כמו שאומרת הגמ' לגבי שבת "מלאך רע בעל כרחו עונה אמון", ומצד כך כאשר מתגלה המציאות אצל הצדיק שהוא נכתב לחיים טובים ולשלום - זה גם מכח אלו שאמרו "אל יברא" כיוון שהם מתאחדים עם אלו שאמרו "יברא" ומכח כך יש לו לצדיק מציאות של קיום, זהו ה"שיתף עמו מידת הרחמים עם מידת הדין" לא כשנים נבדלים אלא שנעשה ביניהם מציאות של חיבור גם יחד.

ולפי"ז בעומק, כשמתגלה א"כ ההארה מכח הצדיק שנכתב ונחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום שגם האומרים אל יברא המציאות כאן היא שהם מודים שיברא, כיון שכל מה שהם אמרו מעיקרא "אל יברא" הוא מכח "מי יצדק לפניך בדין" שאי אפשר להתקיים, אבל כשמגיע ראש השנה ויש צדיק שיוצא בדימוס, אם הצדיק יוצא בדימוס א"כ, גם אלה

שאמרו מעיקרא אל יברא - "מלאך רע בעל כרחו עונה אמנן" כי מכח הראיה שיש מי שיוצא זכאי בדיון, זה גופא ההכחשה של מה שהם אמרו אל יברא.

תנאינות דמיושב - כשהמלך 'יושב' על כסא דין ותנאינות דמצומד - כשהמלך

'צומד' מכסא דין לכסא רחמים

והרי כמו שאומרת הגמ', מפני מה הם תוקעים כשהם יושבים וחוזרים ותוקעים כשהם עומדים, שאחד מן הטעמים שהוא כדי לערב את השטן, ומהו עומק ענין עירובו של שטן - הרי "הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המות", ולפי"ז פשוט וברור, מי הם ה"מהם אומרים אל יברא"? חז"ל הרי מונים כמה וכמה מדות שאמרו אל יברא, אבל השורש לכל המלאכים שאמרו אל יברא, זהו השטן - שהרי "הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המות" ואם הוא זה שמביא את האדם לידי ביטול, לידי מציאות של מיתה, שהוא לא מחדש לו מציאות של מיתה אלא שמכח שהוא זה שאמר אז "אל יברא" לכן על כל אחד שהוא מצליח להסית אותו, הוא חוזר ומעורר עליו את ה"אל יברא" שהוא אמר מתחילה, - זה הרשעים שנחתמים לאלתר למיתה מכח ה"אל יברא" שהוזכר, וא"כ, אף שבוודאי יש עוד מלאכים שאומרים "אל יברא", אבל שורש כל המלאכים כולם שאמר מעיקרא אל יברא "הוא מלאך המות" שהוא זה שאמר מעיקרא אל יברא.

אבל כש"תוקעים שהם יושבין וחוזרים ותוקעים כשהם עומדים", כלומר, זה לא רק כפשוטו שבתחילה התקיעה בישיבה ולאחר מכן בעמידה, אלא, ההגדרה היא פשוטה וברורה, הרי מתחילה הקב"ה יושב על כסא דין, ולאחר מכן הוא עוקר מכסא דין לכסא רחמים, מה שתחילה תוקעים כשהם יושבים, כלומר, כי הקב"ה יושב על כסא דין ועל ידי התקיעה בישיבה הוא נעקר מכסא דין לכסא רחמים שזהו גדר עומד, - לכן חוזרים ותוקעים כשהם עומדים, כלומר - עומק גילוי ה"נעתק מכסא דין לכסא רחמים" הוא שמעיקרא הוא היה יושב ולאחר מכן יש תנועה של עובר מכסא לכסא שמונח בתוכה מציאות של עמידה וע"ז גופא נאמר "חוזרין ותוקעין כשהם עומדים", והיינו שמעיקרא נעשה מציאות של תקיעה בשלב הראשון של מידת הדין, אבל ע"י התקיעה מתגלה, ה"שיתף עמו מידת הרחמים" וזה גופא "חוזרים ותוקעים כשהם עומדים" כמו שנתבאר,

וע"י כן מתגלה שגם מלאך רע בכל כרחו עונה אמנן כמו שהוזכר, כי בצדיק מתגלה ה"יצדק לפניך בדיון", וזה גופא ה"לערב את השטן" כמו שאומרים רבותינו שמלאך המוות חושש שהגיע זמנו של הלעתיד לבוא, שעתיד הקב"ה לשחוט את היצר הרע כמו שאומרת הגמ' בסוף סוכה, כלומר, להבין ברור - כל כחו של היצר הרע הוא לומר "אל יברא", וכל מעשיו שהוא עושה בבחינת "הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המוות" הוא רק על מנת לברר את ה"אל יברא" שהוא אמר בתחילה,

בכל ימיו של היצר הרע מראשית ימות העולם יש לו רק כח אחד שהוא ה"אל יברא", והמציאות שהאדם כן נברא היא סתירה ל"אל יברא", לכן הוא מנסה תמיד להחזיר אותו למצב הראשוני שבו יתגלה ה"אל יברא" שהוא אמר מעיקרא.

אבל כשמתגלה הכח ש"מלאך רע בעל כרחו עונה אמנן" כמו שנתבאר, זה גופא נקרא "לערב את השטן", כפשוטו "לערב" היינו לבלבל, ובעומק זה היינו הך עם הכח של 'בעל

כרחו עונה אמנ' כי עומק כוונת הדבר "לערב", זה מלשון תערובת שהוא מתערב יחד עם נקודת הטוב, -והרי גם בלבול נקרא או מלשון בלבול חיצוני ובפנימיותו מלשון בלל שבלול עם הכל שהוא חוזר ומצטרף בחזרה עם הטוב, "לערב את השטן" כלומר, שהכח של ה"אל יברא" חוזר ומתערב עם ה"יברא" שבדבר, זהו המציאות של שלימות ההארה.

צידוף הא-ה-י-ה להוי"ה שב'אולי'

ובדרך רמז, **ובעומק זהו בוודאי כך**, המילה **אולי** שהיא בגימטריא מ"ז כמו שאומרים רבותינו, שזה שילוב של שם הוי"ה עם שם אהי"ה, שהם יחד ג"כ בגימטריא מ"ז. הוי"ה זה אמיתתו הנעלמה קודם שנברא העולם **וא-ה-י-ה זהו** "אנא זמין להולדה", "אנא עתיד להולדה" שהקב"ה כביכול העמיד את עצמו לברוא את עולמו.

ועומק נקודת הדבר, ה"מהם אומרים אל יברא", הם לא מתנגדים להוי"ה, להווינו יתברך שמו, אלא הם מתנגדים לא-ה-י-ה, למה שהוא רוצה לברוא שעל זה הם אומרים "אל יברא", אבל כשמתגלה האחדות של שם הוי"ה ושם א-ה-י-ה שזה ה"אולי" של קדושה כמו שנתבאר, ולא אולי של פירוד, אולי כך לעצמו, ואולי כך לעצמו, זהו **אולי** באופן של **לולאות** שזה באופן שהדברים מצורפים ומחוברים גם יחד ששני החלקים הללו, ה"יברא" וה"אל יברא" מצורפים גם יחד אהדדי, וכשזה מתגלה, אז נעשה שלימות נקודת ההפקעה בכל שורש הרע שקיים במציאות העולם.

כשמאיר ההארה השלימה של ראש השנה, מאירה אותה תפיסה פנימית שכל שני צדדים שקיימים בעולם הם שני צדדים ששניהם אמת ולשניהם יש מציאות של קיום. ואז, ה"מהם אומרים יברא" וה"מהם אומרים אל יברא", זה לא, או יברא, או אל יברא, אלא ה"יברא" וה"אל יברא" מצטרפים יחד אהדדי, זה הלולאות שמצרף את שתי החלקים גם יחד.

שתי מדוגות המלכות שמתגלה בראש השנה

ואיפה מתגלה ה"יברא" ואיפה מתגלה ה"אל יברא"? בוודאי, זה עומק נקודת קבלת מלכותו יתברך שמו בראש השנה, מצד אחד אנחנו עבדים שזה ה"יברא", ה"עבד נאמן קראת לו", אבל מהצד השני, כאשר מקבלים את מלכותו - "ומלכותו בכל משלה", עומק הקבלת מלכות היא ש"אין עוד מלבדו" וכמו שמאריך הנפש החיים בשער ג' שמצידו יתברך שמו כביכול, המציאות שלנו איננה חוצצת בפניו, ובדקות, מצד כך היא כעין שאינה קיימת [בלי להיכנס להגדרות הדקות של הסוגיא], זה נקרא בעומק "מהם אומרים יברא ומהם אומרים אל יברא".

מה שנראה למטה "מהם אומרים יברא" כפשוטו, ו"מהם אומרים אל יברא" כפשוטו, זה גופא תפיסת המלאך המות שמביא לידי מציאות של מות, תפיסת ה-או כך, או כך, אבל כשמאיר ההארה השלימה בראש השנה - "מהם אומרים יברא" זהו שיש בריאה כפשוטו, ו"מהם אומרים אל יברא" כלומר, שכל הנבראים בטלים ונכללים במציאותו יתברך שמו, זה עומק העבודה של ראש השנה שנקראת מלכויות.

"אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא, לעת נעשה בחפצו כל, אזי מלך שמו נקרא", יש את הסתירה הידועה, האם מלכות היא קודם שנברא העולם או לאחר שנברא העולם, והתשובה היסודית הידועה, שזה שתי מדריגות של מלכויות, יש מלכות של "נברא העולם"

ויש מלכות של "אין עוד מלבדו", אלו הם שתי המלכויות של ה"תמליכוני עליכם" שיש בראש השנה.

ולהבין, בכל התפילות של ראש השנה אנחנו מזכירים מלכויות, מלבד מוסף שאנחנו מזכירים מלכויות זכרונות ושופרות, וחותרים במלכויות, אלו הם שתי עבודות של שתי מלכויות שיש היום, יש מלכויות ויש זכרונות ויש שופרות, וגם במדרגה של "אתה זוכר את כל המפעל" גם מתגלה ההמלכה בחתימת הברכה של ההמלכה, זה מלכות בגדר "לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נברא" זה מלכות אחת.

אבל המלכות העליונה יותר שזה עיקר המטבע בכל התפילות זהו "מלכותו בכל משלה" שזה מלכות של קבלת "אין עוד מלבדו כפשוטו", וזה העומק של "מהם אומרים יברא ומהם אומרים אל יברא", כלומר, שני אופנים של קבלת מלכותו יתברך שמו. זה ה"לולאות" שמתגלה בשלימותו במציאות של ראש השנה.

זו שלימות ההארה, לכלול את שתי הצדדים בבת אחת, לחבר אותם ולאחד אותם. לקבל את המלכות התחתונה ומצד כך יש את כל השפע המגיע ממנה, ולקבל את המלכות העליונה של ה"אין עוד מלבדו" שזה הארה שמסלקת את ה"נכתב לאלתר למיתה", כי אין מציאות של "אל יברא" כפשוטו שהוא שורש מציאות המיתה. מי שנמצא במדריגה כזו, זו מדריגת הצדיקים שנכתבין ונחתמים לאלתר לחיים טובים ולשלום.

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל, וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,

יש לשלוח בקשה לכתובת: info@bilvavi.net

[לקבלת העלון השבועי והשו"ת דרך הפקס, יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529]

לבידורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588 ■ פקס 03-548-05294 ■ ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד 9116302 ■ info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול השבת"

ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231

בס"ד

בלבבי משכן אבנה עולם ברור

המאמרים שבאו בספר זה, רובם נערכו מתוך סדרת שיעורים שניתנה במוצאי שבתות בעיר בני ברק. כל שיעור מקיף ומברר נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות, ונתן מבט שורשי ומעשי בדרך הישרה שיבור לו האדם. בחלקו האחרון של הספר מופיעים "מאמרי התקופה" - מתוך שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן שיחה נוגעת לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצאת לאור לראשונה.

הפצה אברומוביץ
03.578.2270
משלוח ברחבי העולם

ספרי אברומוביץ
רח. קוטלר 5, בני ברק
03.579.3829

הפצת ספרי קודש
רח. דוד 2, ירושלים
02.623.0294

ספרי מאה שערים
רח. מאה שערים 15,
ירושלים 02.502.2567

סניפים ספרי אור החיים

USA: SHIRA DISTRIBUTORS 718.871.8652

בלבבי משכן אבנה בעל שם טוב - להב אש

בס"ד

ספר בעל שם טוב התחכב לדורות, אלא, שמאמריו בעוד שהם עמוקים הם גם תמציתיים, מצב הגורם קושי להביןם ולהשיגם. הרב מגלה רבות מהעמקות שיש בעשרים ושישה מאמרים ראשונים של פרשת בראשית.

בספר להב אש, סידר הרב וביאר את מאמרים אלו על פי סדר הנושאים, כולל: תורה, תפילה, אהבת ה', אהבת ישראל, אכילה בקדושה, אמונה, אמת, בחירה חופשית, בטחון בה', וקדושה

הפצה אברומוביץ

03.578.2270

משלוח ברחבי העולם

ספרי אברומוביץ

רח. קוטלד 5,

בני ברק 03.579.3829

הפצת ספרי קודש

דח. דוד 2,

ידושלים 02.623.0294

ספרי מאה שערים

רח. מאה שערים 15,

ידושלים 02.502.2567

סניפים ספרי אור החיים